

dens regler i mange henseender kunne være egnede til at bringe en international voldgiftssag over forskellige »døde punkter«, og fordi erhvervslivet gerne så konventionen gennemført i dansk ret.

Efter Genèvekonventionens art. IV oprettes der en særlig komité, som efter anmodning bistår ved etableringen af voldgiftsretten mv. Komitéen var særligt tænkt anvendt i sager mellem parter fra henholdsvis Øst- og Vesteuropa. Mange af de vesteuropæiske stater fandt ikke denne model hensigtsmæssig i deres indbyrdes forhold, og der blev derfor i Europarådets regi i 1962 udarbejdet en overenskomst om anvendelse af Genèvekonventionen (Europarådsoverenskomsten), hvorefter den særlige komité erstattes af en judicial myndighed. Europarådsoverenskomsten, der er omtalt i pkt. 3.2.1 nedenfor, er ratificeret af Danmark og gennemført ved voldgiftsbekendtgørelsens § 14, hvorefter tvister om voldgiftsrettens sammensætning eller virksomhed i forhold mellem parter, som har bopæl eller sæde i lande, der har tiltrådt overenskomsten, efter anmodning af den part, der har rejst sagen, indbringes for domstolene til afgørelse.

3. Internationale regler

Det internationale samarbejde om voldgift begyndte i 1920'erne med udarbejdelsen af Genèveprotokollen af 24. september 1923 vedrørende voldgiftsklausuler i handelskontrakter og Genèveoverenskomsten af 26. september 1927 angående eksekution af voldgiftskendelser afsagt i udlandet. Konventionerne er nærmere omtalt i pkt. 3.1.1 nedenfor.

Efter anden verdenskrig blev behovet for international regulering af voldgiftsområdet større. Navnlig FN's Kommission om Handelsret (UNCITRAL) og Europarådet arbejdede i den følgende periode for henholdsvis global og regional harmonisering af voldgift, jf. pkt. 3.1.2-3.2.2 nedenfor. Som det vil fremgå, har det globale samarbejde, som UNCITRAL står for, haft større gennemslagskraft end arbejdet i Europarådet.

3.1. Det globale samarbejde

FN's Kommission om Handelsret (UNCITRAL) arbejder for at forbedre vilkårene for den internationale handel, navnlig ved at harmonisere retsområder af særlig betydning for handelen. UNCITRAL overvåger anvendelsen af de regler, som institutionen har udarbejdet, og iværksætter om fornødent revision af eksisterende regelsæt eller tager initiativ til udarbejdelse af nye regelsæt.

I 2000 blev der etableret en arbejdsgruppe, der undersøger fire spørgsmål på voldgiftsområdet. For det første drøftes mulighederne for en modernisering af

reglerne om skriftlighed for voldgiftsaftaler i New York-konventionen og UNCITRAL's modellov om international handelsvoldgift. For det andet undersøges spørgsmålet om tvangsfuldbyrdelse af voldgiftskendelser, der er blevet tilsidesat i den stat, hvor kendelsen er afsagt. For det tredje overvejes spørgsmålet om tvangsfuldbyrdelse af voldgiftsrettens foreløbige retsskridt. Endelig har arbejdsgruppen udarbejdet en modellov om mægling i internationale handelstvister.

I det følgende redegøres der for de vigtigste af UNCITRAL's regelsæt på voldgiftsområdet, New York-konventionen og modelloven om international handelsvoldgift. Genèveprotokollen og Genèveoverenskomsten vil dog indledningsvis blive behandlet, da New York-konventionen træder i stedet for disse to konventioner mellem stater, der har tiltrådt både Genèveaftalerne og New York-konventionen.

3.1.1. Genèveprotokollen og Genèveoverenskomsten

Formålet med Genèveprotokollen var navnlig at etablere en international ordning, der sikrer, at voldgiftsaftaler respekteres i andre lande. Ifølge protokolens art. 1 forpligter de kontraherende stater sig til at anerkende voldgiftsaftaler om aktuelle og fremtidige tvister mellem parter, der er underkastet forskellige landes jurisdiktion. Forpligtelsen hertil gælder også, selv om voldgiften skal finde sted i et land, under hvis jurisdiktion ingen af parterne hører. Endvidere fastsætter protokolens art. 2, at voldgiftsproceduren skal ordnes efter parternes vilje og loven i den stat, hvor voldgiften finder sted.

Genèveprotokollen blev fulgt op af Genèveoverenskomsten, der skulle sikre anerkendelse og fuldbyrdelse af voldgiftskendelser i udlandet. Efter overenskomstens art. 1 skal en voldgiftskendelse anerkendes og fuldbyrdes i en kontraherende stat, såfremt der foreligger en gyldig voldgiftsaftale, tvisten kan afgøres ved voldgift, kendelsen er afsagt af den kompetente voldgiftsret, kendelsen er endelig. Endvidere må kendelsen ikke stride mod grundlæggende retsprincipper (ordre public). Kendelsen kan dog ikke anerkendes eller fuldbyrdes, hvis kendelsen er omstødt i afsigelsesstaten, hvis den part, over for hvem kendelsen søges gjort gældende, ikke har haft mulighed for at varetage sine interesser under sagen, eller hvis voldgiftskendelsen har afgjort spørgsmål uden for voldgiftsrettens kompetence, jf. overenskomstens art. 2. Efter overenskomstens art. 4 har den, der anmoder om fuldbyrdelse (rekvirenten), bevisbyrden for, at betingelserne for anerkendelse og fuldbyrdelse er opfyldt.

Danmark tiltrådte Genèveprotokollen og Genèveoverenskomsten i henholdsvis 1925 og 1929. Proto-